Lietas Nr. A420131125
A42-01311-25/18
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:1204.A420131125.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025. gada 4. decembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Arlita Zariņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ (*/Persona A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /Persona A/ tiktu piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] 2025. gada 2. janvārī pieteicējs Baltkrievijas Republikas pilsonis /Persona A/ vērsās Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar iesniegumu par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā (turpmāk – statuss) piešķiršanu (*lietas 73. lapa*). Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2025. gada 29. janvāra lēmumu Nr. 999/2025 pieteicējam atteikts piešķirt statusu, pamatojoties uz likuma „Par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā" (turpmāk – Statusa likums) 8. panta 1. punktu, jo pieteicējs neatbilst Statusa likuma 3. panta pirmās daļas 3. punkta prasībām, proti, pieteicējs nav uzturējies Latvijā ar uzturēšanās atļauju vismaz piecus gadus tieši pirms statusa pieprasījuma iesniegšanas (*lietas 17.–19. lapa*). Pieteicējs apstrīdēja sākotnējo lēmumu (*lietas 94. lapa*).

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2025. gada 4. marta lēmumu Nr. 421/2025 sākotnējais lēmums atstāts negrozīts (*lietas 4.–7. lapa*). Pārsūdzētajā lēmumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] Pieteicējs nav nepārtraukti un likumīgi uzturējies Latvijā vismaz piecus gadus tieši pirms statusa pieprasījuma iesniegšanas. Pieteicējam bija izsniegta uzturēšanās atļauja līdz 2022. gada 14. aprīlim. 2022. gada 4. aprīlī pieteicējs izceļoja no Latvijas. 2022. gada 26. maijā pieteicējs ieceļoja Šengenas zonā ar ilgtermiņa vīzu, kas bija derīga no 2022. gada 26. maija līdz 2022. gada 24. jūnijam. Tātad no 2022. gada 15. aprīļa līdz 2022. gada 26. maijam pieteicējs neuzturējās Latvijā, šajā laika periodā viņam nebija derīgas uzturēšanās atļaujas Latvijā, tādējādi tika radīts pārtraukums viņa likumīgajā uzturēšanās Latvijā laika periodā.

[2.2] Nepārtrauktas un likumīgas uzturēšanās Latvijā laikā nav ieskaitāms arī tas laika periods, kurā pieteicējs gaidīja termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanu. 2022. gada 22. jūnijā pieteicējs, uzturoties Latvijā ar ilgtermiņa vīzu, iesniedza dokumentus jaunas termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2022. gada 1. jūlija, 2022. gada 24. oktobra un 2023. gada 1. marta lēmumos, ar kuriem tika pagarināts pieteicēja lietas izskatīšanas termiņš, bija nekorekti norādīts, ka pieteicējam līdz lietas izskatīšanas beigām ir tiesības uzturēties Latvijā, saglabājot nodarbinātības attiecības, jo, pieprasot termiņuzturēšanās atļauju, pieteicējs uzturējās Latvijā ar vīzu, nevis ar uzturēšanās atļauju. Līdz ar to laika periods no 2022. gada 26. maija, kad pieteicējs ieceļoja Latvijā ar vīzu, līdz 2023. gada 30. martam, kad pieteicējs saņēma jaunu uzturēšanās atļauju,

atbilstoši Statusa likuma 3. panta trešajai daļai arī nav ieskaitāms nepārtrauktas un likumīgas uzturēšanās Latvijā laika periodā.

[2.3] Pieteicējam nav piešķirams statuss, pamatojoties uz Statusa likuma 8. panta pirmo daļu, jo viņš nav ievērojis Statusa likuma 3. panta pirmās daļas 3. punktā paredzēto nosacījumu. Laika periods no 2022. gada 14. aprīļa līdz 2022. gada 26. maijam un no 2022. gada 26. maija līdz 2023. gada 30. martam nav ieskaitāms nepārtrauktas un likumīgas uzturēšanās Latvijā laika periodā, līdz ar to pieteicēja uzturēšanās Latvijā kopš 2017. gada 2. janvāra līdz dokumentu iesniegšanai statusa pieprasīšanai nav bijusi nepārtraukta Statusa likuma 1. panta 1. punkta izpratnē.

[3] 2025. gada 5. martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā (*lietas 3. lapa*). Pieteikumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[3.1] Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir nepareizi interpretējusi faktiskos apstākļus. Pieteicēja uzturēšanās Latvijā no 2022. gada 15. aprīļa līdz 2023. gada 29. martam nebija nelikumīga. Pieteicējs savlaicīgi iesniedza nepieciešamos dokumentus uzturēšanās atļaujas pagarināšanai, taču to izskatīšana aizņēma gandrīz gadu no pieteicēja neatkarīgu apstākļu dēļ. Šajā laikā pieteicējam netika izteiktas prasības pamest valsti, viņš uzturējās Latvijā, nepārkāpjot likumus.

[3.2] Pieteicēja uzturēšanos Latvijā nevar uzskatīt par pārtrauktu. Statusa likums paredz attaisnotus prombūtnes gadījumus, pieteicējs pameta Latviju objektīvu iemeslu dēļ – saistībā ar dokumentu izskatīšanas aizkavēšanos. Arī šajā laikā saglabājās pieteicēja saikne ar Latviju, viņš bija darba attiecībās, viņam bija dzīvesvieta un finansiālā stabilitāte.

[3.3] Pārsūdzētais lēmums pārkāpj pieteicēja tiesības. Pieteicējs ir integrējies Latvijas sabiedrībā, viņam ir reģistrēta partnerība ar Latvijas pilsoni, kā arī kopīgs mājdzīvnieks. Pieteicēja atgriešanās Baltkrievijā būtu bīstama, jo šī valsts nenodrošina viendzimuma pāru juridisku aizsardzību.

[4] Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā konstatēto un papildus norādot turpmāk minētos apsvērumus (*lietas 70., 71. lapa*).

[4.1] Pieteicēja prombūtne no Latvijas nav uzskatāma par attaisnojamu Statusa likuma 1. panta 1. punkta izpratnē, jo laika periodā no 2022. gada 15. aprīļa līdz 2023. gada 28. martam pieteicējam nebija derīgas uzturēšanās atļaujas Latvijā.

[4.2] Pārsūdzētais lēmums neliedz pieteicējam ieceļot un uzturēties Latvijā Imigrācijas likumā noteiktajā kārtībā.

[5] Lieta tika izskatīta rakstveida procesā saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 206. panta pirmo daļu.

Motīvu daļa

[6] Statusa likuma 3. panta pirmās daļas 3. punkts paredz, ka trešās valsts pilsonis ir tiesīgs pieprasīt Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā, ja, cita starpā, viņš ir nepārtraukti un likumīgi uzturējies Latvijas Republikā kā Latvijas pilsonis pirms citas valsts pilsonības iegūšanas, kā Latvijas nepilsonis vai ar uzturēšanās atļauju vai pēdējos divus gadus pirms pieteikuma iesniegšanas uzturējies Latvijas Republikā kā Eiropas Savienības zilās kartes turētājs vai Eiropas Savienības zilās kartes turētāja ģimenes loceklis. Statusa likuma 1. panta 1. punkts noteic, ka nepārtraukta uzturēšanās ir likumīga uzturēšanās Latvijas Republikā vismaz piecus gadus tieši pirms Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasījuma iesniegšanas, ja norādītajā laikā prombūtne no Latvijas Republikas nav bijusi ilgāka par 6 secīgiem mēnešiem vai kopā nepārsniedz 10 mēnešus.

[7] Statusa likumā ietvertās tiesību normas izriet no Eiropas Padomes 2003. gada 25. novembra direktīvas Nr. 2003/109 par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (turpmāk – direktīva Nr. 2003/109). No direktīvas Nr. 2003/109 4. un 7. panta izriet, ka minētais uzturēšanās nosacījums ir obligāts nosacījums pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršanai. Direktīvas Nr. 2003/109 7. pantā ir skaidra atsauce uz šīs

direktīvas 4. un 5. pantā uzskaitītajiem nosacījumiem. Līdz ar to pieteikumam, ko dalībvalsts kompetentajām iestādēm iesniedzis trešās valsts pilsonis, ir jāpievieno apliecinoši dokumenti, kas pierāda, ka viņš atbilst šiem nosacījumiem un tātad – uzturēšanās nosacījumam. Otrkārt, minētās direktīvas preambulas 6. apsvērumā ir noteikts, ka galvenajam kritērijam, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, būtu jābūt uzturēšanās ilgumam dalībvalsts teritorijā. Šajā apsvērumā ir precizēts, ka ir jāuzturas likumīgi un nepārtraukti, lai tas liecinātu par personas nostiprināšanos valstī. Tiesa jau ir konstatējusi, tostarp no direktīvas Nr. 2003/109 preambulas 4. un 6. apsvēruma izriet, ka tās pamatmērķis ir dalībvalstīs uz pastāvīgu dzīvi apmetušos trešo valstu pilsoņu integrācija (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 18. oktobra sprieduma lietā „Singh”, C-502/10,ECLI:EU:C:2012:636, 45. punktu*). Tāpat Eiropas Savienības Tiesa ir nospriedusi, kā arī norādīts direktīvas Nr. 2003/109 4. panta 1. punktā un tās preambulas 6. apsvērumā, ka piecus gadus ilga likumīga un nepārtraukta uzturēšanās apliecina attiecīgās personas nostiprināšanos valstī un tādējādi šīs personas pastāvīgu apmešanos valstī (*sk. turpat, 46. punktu*). Tādējādi ir jāsecina, ka direktīvas Nr. 2003/109 4. panta 1. punktā paredzētais nosacījums par likumīgu un nepārtrauktu uzturēšanos attiecīgās dalībvalsts teritorijā piecus gadus tieši pirms attiecīgā pieteikuma iesniegšanas ir obligāts nosacījums šajā direktīvā paredzētā pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai, un tādēļ trešās valsts pilsonis, pamatojoties uz šīs direktīvas 7. panta 1. punktu, var iesniegt pieteikumu, lai iegūtu šādu statusu, tikai tad, ja viņš pats atbilst šim nosacījumam (*Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 17. jūlija sprieduma lietā „Tahir”, C-469/13, ECLI:EU:C:2014:2094, 31.–34. punkts*).

[8] Statusa likuma 3. panta otrās daļas 1. punkts paredz, ka nepārtrauktas uzturēšanās laikā ieskaita akreditētas izglītības iestādes audzēkņa vai pilna laika studenta mācību laiku Latvijas Republikā, bet ne vairāk kā pusi no tā. Statusa likuma 3. panta trešā daļa paredz, ka nepārtrauktas uzturēšanās laikā neieskaita laiku, kad trešās valsts pilsonis uzturējies Latvijas Republikā ar vīzu.

[9] Tiesa turpmāk pārbaudīs, vai pieteicējs vismaz piecus gadus pirms 2025. gada 2. janvāra ir nepārtraukti uzturējies Latvijas Republikā ar uzturēšanās atļauju.

[10] Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde bija pieņēmusi vairākus lēmumus piešķirt pieteicējam uzturēšanās tiesības Latvijas Republikā sakarā ar pieteicēja studijām augstskolā kopumā no 2016. gada 24. novembra līdz 2022. gada 14. aprīlim (*lietas 29.–33. lapa*).

Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2022. gada 1. jūlija lēmumu Nr. 11005/2022 pagarināts pieteicēja lietas izskatīšanas termiņš par uzturēšanās atļaujas piešķiršanu, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 6. punktu saistībā ar pieteicēja nodarbinātību. Lēmumā norādīts, ka lietā nepieciešams iegūt papildu pierādījumus un saņemt informāciju no kompetentajām iestādēm, pieteicējam uzlikts pienākums iesniegt virkni papildu dokumentus (*lietas 27., 28. lapa*). Iestāde 2022. gada 24. oktobrī un 2023. gada 1. martā atkārtoti pagarināja pieteicēja iesnieguma izskatīšanas termiņu, lai saņemtu papildu informāciju no kompetentās iestādes un lai pieprasītu papildu informāciju no pieteicēja, citstarp arī par pieteicēja atteikšanos no Turkmenistānas pilsonības un par Baltkrievijas pilsonības iegūšanu (*lietas 22.–26. lapa*).

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ar 2023. gada 28. marta lēmumu Nr. 5135/2023 nolēma piešķirt pieteicējam uzturēšanās tiesības Latvijas Republikā līdz 2028. gada 31. martam, izsniegt termiņuzturēšanās atļauju līdz 2024. gada 31. martam, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 23.^{1}panta trešās daļas 5. punktu saistībā ar pieteicēja nodarbinātību /Nosaukums A/ (*lietas 20., 21. lapa*). Pieteicējam 2024. gada 7. martā reģistrēta termiņuzturēšanās atļauja līdz 2025. gada 4. martam (*lietas 11. lapa*).

No minētajiem dokumentiem izriet, ka pieteicējam bija piešķirta uzturēšanās atļauja Latvijā no 2016. gada 24. novembra līdz 2022. gada 14. aprīlim saistībā ar studijām (attiecīgi nepārtrauktas uzturēšanās laikā ieskaita tikai pusi šī laika), kā arī no 2023. gada 28. marta līdz 2025. gada 4. martam saistībā ar nodarbinātību. Ievērojot minēto, pamatots ir iestādes secinājums, ka no 2022. gada 15. aprīļa līdz 2023. gada 27. martam pieteicējam nebija likumīga pamata uzturēties Latvijā Statusa likuma 3. panta pirmās daļas 3. punkta nozīmē. Pieteicējam no 2022. gada 26. maija līdz 2022. gada 24. jūnijam bija izsniegta ilgtermiņa vīza (*lietas 101. lapa*), bet šo laiku saskaņā ar Statusa likuma 3. panta trešo daļu nepārtrauktas uzturēšanās aprēķinā neiekļauj. Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pieteicēja uzturēšanās Latvijā nav atzīstama par nepārtrauktu Statusa likuma 3. panta pirmās daļas 3. punkta nozīmē.

[11] Pieteikumā norādīts, ka pieteicējs savlaicīgi iesniedza dokumentus uzturēšanās atļaujas pagarināšanai. No pieteicēja gribas neatkarīgu iemeslu dēļ pieteicēja iesniegto dokumentu izskatīšana aizņēma gandrīz gadu. Pieteicēja prombūtne ir atzīstama par attaisnotu.

No direktīvas Nr. 2003/109 4. panta 3. punkta otrā teikuma izriet, ka īpaši vai ārkārtēji pagaidu prombūtnes iemesli tiek noteikti nacionālajā līmeni. Statusa likuma 1. panta 1. punkts noteic, ka prombūtne uzskatāma par attaisnojamu, ja tās iemesls ir bijis no personas neatkarīgi apstākļi (personas slimība, nepārvaramas varas iestāšanās u. tml.).

Pieteicēja norādītie apstākļi nav saistīti ar slimību un nav atzīstami par nepārvaramu varu vai tam pielīdzināmiem apstākļiem. Kā tas norādīts iepriekš šajā spriedumā, iestāde pagarināja pieteicēja termiņuzturēšanās atļaujas pieteikuma izskatīšanas termiņu, lai iegūtu papildu informāciju no paša pieteicēja un kompetentās iestādes, ņemot vērā to, ka pieteicējs bija mainījis pilsonības valsti no Turkmenistānas uz Baltkrieviju. Ja pieteicēja ieskatā lēmumi par iesnieguma izskatīšanas termiņa pagarināšanu bija nepamatoti, pieteicējam bija tiesības tos pārsūdzēt.

[12] Pamatojoties uz Statusa likuma 8. panta 1. punktu, iestāde pamatoti atteica piešķirt statusu, jo pieteicējs neatbilst Statusa likuma 3. panta pirmās daļas 3. punktam, proti, pieteicējs vismaz piecus gadus pirms statusa pieprasījuma iesniegšanas nav nepārtraukti un likumīgi uzturējies Latvijas Republikā. Pārsūdzētais lēmums ir tiesisks.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251., 289.–291. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ (*/Persona A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /Persona A/ tiktu piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A. Zariņa